Dies i dies | 34 | Actualitzat el 28/09/2012 a les 07:00

Pedalalalalaaaa

Â [Article de la seccio *Destrio*Â delÂ nÃºmero 203Â de la revista Enderrock]
Els **Txarango** són, sens dubte, el gran fenomen de la temporada. El seu esclat s'ha forjat en el trimestre primaveral que separa Sant Jordi de Sant Joan. La penetració ha estat intensa i extensa. Un cas que vaig viure de prop ho demostra: el comiat de la promoció de quart d'ESO a l'escola Guinardó de Barcelona. Acomiadar-se d'una escola després de tretze anys d'estudiar-hi comporta una densitat emocional notable, de manera que els professors solen triar alguna música prou intensa i coneguda perquè les ànimes d'adolescents, professors i pares es fonguin en uns instants de comunió. Normalment tiren de pop internacional, tot i que **Els Pets** també han sonat alguna vegada. El passat juny, els professors de tota l'escola van obsequiar amb una versió del "Vola" dels **Txarango** amb alguns versos especialment reescrits per a l'ocasió. Així, van posar l'equip de música a un volum raonable i van cantar-hi al damunt. Tot el claustre en pes arrossegant eufòricament les os i as de ?Vooolaaa'. La rèplica de l'alumnat volador no es va fer esperar. Amb dos instruments de vent, un teclat, una bateria i una cinquantena de veus animoses van atacar l'"Amagada primavera" que havien après per a la festa de Sant Jordi. Els *profes* van cantar "Vola" amb la lletra impresa en un full. Els alumnes s'ho sabien tot de memòria.

Al disc *Benvinguts al llarg viatge* (DiscMedi, 2012) "Vola" conté una roda final en la qual tenen presència un munt de grups amics dels **Txarango**: **Strombers**, **Gertrudis**, **La Pegatina**, **Sey Sisters**? Poques vegades una llista de còmplices és tan explícita. Del disc també es pot desprendre la complicitat amb **Cesk Freixas, Itaca Band, Yacine Belahcene**? Però si jo hagués d'anar a buscar el fil d'on sorgeixen els **Txarango** me n'aniria a **La Troba Kung-Fú** i el cabdellaria amb lectures de Cortázar. Si Cortázar hagués emigrat a París des del Ripollès potser hauria escrit amb un català semblant al que surt de les boques de l'Alguer, el Marcel i el Sergi (el Hipi). La radicalitat profunda dels seus missatges xoca amb l'aparença festiva de la seva proposta. Són veritables *cronopios* en el reialme del fama, el vip i la vipa.

Canvio ara de registre per escoltar un altre disc recent de lletres cuidadíssimes: *A l'ombra de l'obscuritat* (Mesdemil, 2012), el segon àlbum del valencià **Andreu Valor**. És una proposta més intimista que la de **Txarango** però igualment radical en la seva voluntat d'oposarse al reialme del fama, el vip i la vipa. Els còmplices d'aquest viatge són molts i variats. A "Història d'un amor alternatiu" sumen valor a la proposta de Valor les veus de **Miquel Gil, Cesk Freixas, Cris Juanico, Xavi Sarrià** i **Bertomeu**, però és a la cançó (ell potser en diria tema) "El progrés" que l'operació esdevé més explícita, perquè **Valor** hi fa constar un munt de predecessors, coterranis i coetanis: ?Des de Muro fins a Dénia, d'Alcoi cap a Vinaròs, i amb ganes de descobrir el Principat. A l'Olleria cantava amb **Cesk** allò que **Llach** ens va ensenyar, compartint amb **Robe** aquest vell caminar. A Simat la referència em resumeix la veritat: des d'**Els Setze Jutges** buscant un demà! A la tènue llum dels ciris que Agullent ha preparat cantaré amb **Contrí** tot el que estem pensant: **Alabajos, Miquel Gil, Feliu Ventura i Batà, Botifarra, Al Tall, Muñoz** i altres companys? han obert la caixa de pandora amb la justa intenció de canviar aquest País amb la cançó'.

Hui al País Valencià encara es pot fer servir un vers com aquest darrer sense témer que els miralls el deformaran. De fet, els miralls valencians s'han mantingut deformats durant dècades, fins que alguns han gosat començar a obrir la Caixa de Pandora aprofitant que les altres Caixes estan ben buides. Això explica que la cançó valenciana triada pel concert de grans èxits contra el Sida fos "La flama" dels **Obrint Pas**. Al Principat que tantes ganes té de descobrir Valor els miralls s'han trencat i reconstruït unes quantes vegades, des dels temps de l'anomenada Cançó. Avui, la mateixa veu rebel dels **Txarango** que crida a favor de la rialla també canta: ?Recordeu germans que la vida regala una bicicleta a qui pedalalalalaaaa'.